ל) נטוטה ה. עליטן, כ) ברכות ט. נלקמן פט: סוטה י:], ג) לעיל יא., ד) נצ"ל אחר ד"ה והנגלות], ה) רש"ל כתב דהך עם דלעיל הוא דיבור

תורה אור השלם 1. וֹבַחַ תּוֹדָה יָכַבְּדָנני וְשְׁם דֶּרֶךְ אַרְאָנּוּ בְּיַשׁע אֱלֹהִים: תהלים נ כג 2. וֹבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נשברה לב נשבר ונדכה תהלים נא יט

תהלים נא יט ז. יַיאמֶר יְהוֹשְׁעַ אָל עְּלָן בְּּלָּ בְּנִי שִׁים נְא בְבוֹד לְיִי אֱלֹדֵי יִשְׂרְאַל וְתָן לוֹ תוֹדָה וְהַבְּר נְא לִי מָה עשׁיתְ אַל תְּבָחַד מִמְנֵנִי: יהושע זיט

4. וַיַּעַן עָכָן אֶת יְהוֹשֶׁעַ וַיֹּאמֵר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לִיִּיְ אֱלֹהַי יִשְׂרְאֵל וְכָּוֹאת וְכָּוֹאת עְשִׂיתִי: יהושע ז כ

יהושע זכ יהושע זכ לב ויאמר יְהושע מה עברף יי ביום עברף יי ביום עברף יי ביום יישראל אבן וישרפו אתם באשר היישר זכה באש יישראל וגם בייתי אשר 6. חושע זכה עבריתי אשר איי בייתי אשר איי בייתי אשר את בייתי אשר צייתי אותם וגם לקחור מו גבנו וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם ייהושע זכה בייתי אשר החרם וגם גבנו וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם ייהושע זכה בייתי אותם וגם לקחור מו וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם ייהושע זכה יייהושע זכה בייתי אותם וגם גבנו וגם וגם וגם וגם וגם וגם וגם יייהושע זכרים וגם גבנו וגם יייהושע זכרים ייייהושע זכרים ייייהושע זכרים ייייהושע זכרים יייים יייים יייים יייים יייים יייים יייים יייי החרם וגם גנבו וגם בַּיֶּב יְנָב שְׁמוּ בְּחֲשׁוּ וְגָם שְׁמוּ בְּלְיַהֶם: יהושע זיא 7. אַךְ בְּגוֹרֶל יַחְלֵק אֶת הָאָרֶץ לִשְׁמוֹת מַטוֹת אֲבֹתָם יִנְחָלוּ:

במדבר כו נה 8. הַנְּסְתָּרֹת לַיְיָּ אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגְלֹת לְנוּ וּלְבְנֵינוּ עֵד עוֹלָם לַעֲשוֹת אֶת כְּל דְּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: אל תוציא לעו. אף על גב דבחלוקת הארץ היו אורים ותומים: ווכח אם יצרו. לאחר שהסיתו לחטוא הוא זובחו והורגו ושב בתשובה בואת. הא דלא מרבינן חרמים הרבה כדדרים ומתוודה עליו. שני נוני"ן דריש לשני כבודים: זבחי אלהים. לשון רבים משמע: לה סבוה. אין דרכך לבזותו: בותבר' כוחם וכוחם עשיםי. שנוכל לרבות שמעל בחרמים: מלכוד שלא ענש על הנסתרות בגמרא מפרש שמעל בחרמים אחרים: שהוא מוומם. שהעדים

שקרים ובמחשבתם הרעה הרגוהו: יהו כל אדם. אף החוטאים יהו אומרים כן לנקות את עלמן מן הבריות ויוליא לעז על העדים והדיינין: גמ' שים נא כבוד. נא בקשה: דילטור. רכיל: אמר לו. עכן: יהושע בגורל אחה בא. להורגני שלא בעדים: בבקשה ממך. היינו דקאמר ליה נא: שחדיה במילי. השחידו בשוחד דברים עד שחודה שכשאמר לו תן לו תודה סבור שאין מבקשין ממנו אלא הודאה ולא יהרגוהו: אנכי מטאמי. במעל זה: וכוחת וכוחת עשיתי. הרי שלשה: שנים בימי משה. אותה של כנעני מלך ערד דכתיב (במדבר כא) וידר ישראל נדר וגו' והחרמתי את עריהם אסרום עליהם בהנאה וכיוצא בזו עשה בעיירות אחרות ולא נתפרסמו: מחי טעמה לה היענוש. ישרחל על מעילתו כי היכי דאיענוש השתא: לפי שלה ענש. המקום את לדיקים שבישראל: על הנסתרות. שביד עוברי עבירה אלא על העבירות הידועות: עד שעברו את הירדן. ושמעו וקבלו עליהם ברכות וקללות בהר גריזים והר עיבל ונעשו ערבים זה בזה כדאמרינן במסכת סוטה (דף לו:) מיד נענשו זה על זה ואפי׳ לא ידע זה בעבירות שביד חבירו ובימי עכן כבר עברו את הירדן: די מלמד שלה ענש על הנסתרות עד שעברו כו'. נראה לי דה"ג מלמד שענש על הנסתרות משעברו. ולמאי דגרם נמי שלא ענש עד שעברו היא היא והכי קאמר מלמד שמה שלא ענש על הנסתרות לא נהג אלא עד שעברו אבל משעברו ענש. והכי דרשינן לקרא הנסתרות לה' אלהינו משמע עליו לבקש עלבון העבירה וליפרע מן העוברים ואין עלינו עונש בדבר: והנגלות לנו. קולר מלוי בצואר כולנו. ואי לאו נקודה הוה אמינא כך היא המדה לעולם באתה הנקודה לדרוש דאין מדה זו נוהגת לפוטרנו מן הנסתרות אלא עד שעברו את הירדן והיה לו לנקוד את הנקודה הזאת על לה' אלהינו ללמד שלא עד עולם הן לה׳ אלהינו אבל לאו אורח ארעא לנקוד את השם ונקוד על לנו ולבנינו לומר שאין כאן מקומו ממש אלא למעלה מן הנגלות נמי ניתן לדרוש כך הנסתרות לה' אלהינו ולנו ולבנינו שאף אנו נענשים ומיהו אי הוה כתיב ליה הכי הוה משמע דאף קודם שעברו את הירדן נמי להכי פלגינהו ונקד לומר דלכאן ולכאן הוא (לעיל דף כא.) גבי כהנה וכהנה לפי שלא היו כ"כ מלחמות במדבר

אריב"ל כל הזובח את יצרו ומתודה עליו מעלה עליו הכתוב כאילו כיבדו להקב"ה בשני עולמים העולם הזה והעולם הבא דכתיב יזובח תודה יכבדנגי יואריב"ל בזמז שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולן שנאמר יזבחי אלהים רוח נשברה ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת שנאמר ילב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: מתני' אהיה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות אומרים לו התודה שכן דרך כל המומתין מתודין שכל המתודה יש לו חלק לעוה"ב שכן מצינו בעכן שאמר לו יהושע בני שים נא כבוד [לה'] אלהי ישראל ותן לו תודה יויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חמאתי וכזאת וכזאת וגו' ומניז שכיפר לו וידויו שנאמר זויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך ה' ביום הזה ביום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעולם הבא ואם אינו יודע להתוודות אומרים לו אמור תהא מיתתי כפרה על כל עונותי ר' יהודה אומר אם היה יודע שהוא מזומם אומר תהא מיתתי כפרה על כל עונותי חוץ מעון זה יאמרו לו א"כ יהו כל אדם אומר כן כדי לנקות עצמו: גמ' ת"ר נא יאין נא אלא לשון בקשה בשעה שאמר הקב"ה ליהושע יחמא ישראל יאמר לפניו רבש"ע מי חמא אמר ליה וכי דילמור אני לך הפל גורלות הלך והפיל גורלות ונפל הגורל על עכן אמר לו יהושע בגורל אתה בא עלי אתה ואלעזר הכהן שני גדולי הדור אתם אם אני מפיל עליכם גורל על אחד מכם הוא נופל אמר לו בבקשה ממך אל תוציא לעז על הגורלות שעתידה ארץ ישראל שתתחלק בגורל שנאמר אך בגורל יחלק את הארץ תן תודה אמר רבינא שחודי שחדיה במילי כלום נבקש ממך אלא הודאה תן לו תודה והיפטר מיד ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חמאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי אמר רב אםי אמר רבי חנינא מלמד שמעל עכן בשלשה חרמים

שנים בימי משה ואחד בימי יהושע שנאמר כואת וכואת עשיתי רבי יוחנן אמר משום ר' אלעזר בר' שמעון חמשה ארבעה בימי משה ואחד בימי יהושע שנאמר אנכי חמאתי וכזאת וכזאת עשיתי ועד השתא מאי מעמא לא איענוש א"ר יוחגן משום ר' אלעזר בר' שמעון לפי שלא ענש על הנסתרות עד שעברו ישראל את הירדן כתנאי יהנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם למה נקוד על לנו ולבנינו ועל עי"ן שבעד מלמד שלא ענש על הנסתרות עד שעברו ישראל את הירדן דברי ר' יהודה א"ל ר' נחמיה וכי ענש על הנסתרות לעולם והלא כבר גאמר עד עולם אלא כשם שלא ענש על הנסתרות כך לא ענש על עונשין שבגלוי עד שעברו ישראל את הירדן אלא

ארבעים שנה שנאמר להם מקרא זה עכן בערבות מואב לא היו הנסתרות אלא לה׳ אלהינו אבל מכאן ואילך הם אף לנו ולבנינו ונקודה דעי״ן שבעד לחלק באתה דלא מימא מעולם ועד עולם אלא מעתה מתחלת מדה זו ותנהוג עד עולם: **ודי ענש על הנססרות.** האחרים לעולם: ו**הרי לבר נאמר עד עולם**. ואי לאו אפטורא דנסתרות קאי לאשמועינן דעד עולם תנהוג מדה זו דלא תימא משיעברו את הירדן ויקבלו עליהם ערבות יענשו זה על זה למה לי דכתביה אי משום חיובא דנגלות פשיטא דעונש הנוהג עכשיו ינהוג לעולם דלמה יפסוק: אנא. הנקודה לימדתך דהאי דכתיב הנגלות לנו ולבנינו לאו עד הנה נהגה מדה זו אלא מכאן ואילך דכל נקודה למעט דכך לא ענש את אחרים על עונשין שבגלוי עד שעברו את הירדן: אלא. לרבי נחמיה כיון דאף משעברו לא ענש על הנסתרות:

עד שעברו את הירדן. כך כתוב ברוב ספרים וקשה דהא אי לאו הנקודה ה"א דלא נענש אפילו אחר שעברו דהכי משמע פשטיה דקרא הנסתרות לה' אלהינו ולא לנו עונש לדבר וח"כ בחתה נקודה לדרוש דמשעברו ענש ולכך גרים בקונטרם מלמד שענש הקב"ה על הנסתרות משעברו ונקודה דעי"ן שבעד פ"ה דלחלק באתה דלא תימא מעולם המה לנו ולבנינו אלא מעתה מתחלת מדה זו ותנהג עד עולם וקשה דבלאו נקודה דעי"ן הייתי יכול לומר כן דא"כ לא נכתוב אלא הנסתרות והנגלות לנו ולבנינו עד עולם וע"כ מדכתיב לה' אלהינו וכתיב נמי נקודה יש לי לדרוש שתיהם וי"ל לפי שיטתו דעי"ן שבעד נקוד כדי לנקד י״ה אותיות כנגד י״ה אותיות שבשם לאשמועינו שהנהודה ראויה להיות על השם למעט משום דמעתה גם הנסתרות לנו ולבנינו אלא שאין דרך לנקוד את השם: סאמר דיה ר' נחמיה וכי ענש עד

הנסתרות את האחרים לעולם והלא כבר נאמר עד עולם. אפטורא דנסתרות קאי דעד עולם תנהוג מדה זו דלחיובא דנגלות לא אינטריך דעונש הנוהג עתה פשיטא שינהוג עד עולם אלא הנקודה למדתך דחיוב דנגלות לא נהגה אלא מכאן ואילך ולכך ניקדה י״א אותיות כתנין אותיות של השם לומר לך שאף הנגלות לשם דהיינו הודם שעברו את הירדן עד שלא קיבלו ערבות ור"ת מקיים גירסת הספרים והנסתרות לה׳ אלהינו לאו היינו פשטיה דקרא דאין לך עונש בדבר אלא כלומר הנסתרות שאין מכיר בהן אלא השם והנגלות שניהם לנו ולבנינו ליענש עליהם ונקוד על לנו ולבנינו למימר שאין גזירת מדה זו נוהגת לעולם אלא משיעברו את הירדן ולא קודם ואם היה נקוד על כל עד או לא היה נקוד על עד כלל ה״א דבין נסתרות ובין נגלות כך דינם לכך ניקד עי"ן שבעד חלי התיבה לומר לך חליין לעולם וחליין משעברו ומסתברא

א ב מיי' פי"ג מהל' סנהדרין הל"א סמג עשין נח:

רבינו חננאל

למימר הכרוז ביום פלוני בשעה פלונית במקום פלוני 6). אמר ר' יהושע בן לוי כל המתודה וזובח יצרו מעלה עליו כאילו כיבד הקב״ה וואמר ריב"לו בזמז שבית ן האמר דיביקן בזמן שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו מנוזה שכו מנוזה בידו אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב הקרבנות כולן שנאמר זבחי אלהים רוח נשברה ולא עוד אלא שאיז תפלתו נמאסת שנא׳ שאין תפלחו נמאסת שנאי לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: [מתני'] [היה] שכן דרך כל המומתין מתוודין שכל המתוודה מתוודין שכל המתוודה יש לו חלק לעוה״ב שכן מצינו בעכן כו׳: ת"ר אין נא אלא לשון בקשה כו'. אמר רבינא שחודי שחדיה יהושע לעכן בדברים בני לו תודה והיפטר מיד ויען . עכן את יהושע ויאמו אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי ואמר ר' יוחגן משום ר' אלעזר בר' שמעון בה' חרמים מעל ד׳ רימי משה וא׳ רימי יהושע. פי׳ בחרם מדין. ובחרם כנעני מלך ערד. ובחרם סיחון. ובחרם עוג. אלו בימי משה. ובחרם יריחו בימי יהושע הרי ה׳ וכז פירשת ר' חוחומא ד׳ וחשב סיחון ועוג רבינו מאי טעמא לא איענש עד השתא א״ר יוחנן מפני שלא ענש על הנסתרות עד שעברו הירדן. כתנאי הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו הוא ולבנינו וגו' כ) וא"ר יוסי לעולם [לא] נענשו ישראל על הנסתרות ולא [על] עונשין שבגלוי ואלו שעבר בימי משה גלויים היו לרבים לפיכך לא נענשו בהן. ובימי יהושע לא ידעו אלא אשתו בלבד לא ידעו אלא אשתו בלבד אינן נסתרות דהא ידעא אשתו וגלויין נמי אינן

א) בכ"י נמחה כאו אים שורום ל) כב י פנותן כתן מיזים בחלות ב) [מדברי רבינו נראה שהיה לו גי' אחרת בגמ' אמנס גירסתו לריכה ביאור ול"עז

ידהא לא ידטו רו רריח:

נדרש ולומר לך דעד השתא בסוף